

ÓRATERV

A műveltségi terület/kompetenciaterület neve: magyar nyelv és irodalom műveltségi terület, magyar nyelvtan tantárgy

Az évfolyam: 9.

Az óra címe: Az idegen szavak helyesírása

Az óra célja és feladata:

- Helyesejtés: idegen szavakat tartalmazó szöveg értelemtükröző felolvasása
- Helyesírás: idegen szavak toldalékolásának, összetett szavakká alakításának és hangjelölésének a gyakorlása
- Grammatika: toldalékolt és összetett idegen szavak mondatba foglalása, a mondatokból szövegek alkotása
- Kommunikáció: az álláshirdetés, a hír, a reklám és a filmajánló, valamint a könyvismertetés szövegtípusának a gyakorlása

Az óra fő didaktikai feladata: gyakorlás, összefoglalás, készségfejlesztés

Előzetes ismeretek: az idegen szavak toldalékolására és összetett szavakká alakítására vonatkozó helyesírási szabályok

Az óratervet készítő pedagógus/hallgató neve: Nagy Zsuzsanna

Felhasznált irodalom:

A magyar helyesírás szabályai. Akadémiai Kiadó. Budapest. 1994.

Antalné Szabó Ágnes – Raácz Judit 2005. *Magyar nyelv és kommunikáció. Tankönyv a 9–10. évfolyam számára.* Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest.

Antalné Szabó Ágnes – Raácz Judit 2005. *Magyar nyelv és kommunikáció. Munkafüzet a 9. évfolyam számára.* Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest.

Kagan, Spencer 2001. *Kooperatív tanulás.* Önkonet Kft. Budapest.

Laczkó Krisztina – Mártonfi Attila 2005. *Helyesírás.* Osiris Kiadó. Budapest.

Idő	Tanári tevékenységek	Tanulói tevékenységek	Tanári instrukciók	Didaktikai feladat	Munkaformák	Módszerek	Eszközök	Diák
0–1.	A papírcsíkokat tartalmazó dobozzal körbejár.	A tanulók egy-egy papírcsíkot húznak a dobozból.	Mindenki húzzon a dobozban lévő papírcsíkok közül!	Érdeklődés felkeltése, motiváció	Frontális munka	Tanári magyarázat	Papírcsíkok (Melléklet 1.)	-
1–3.	Utasítást ad.	Mindenki önállóan dönt, hogy a papírcsíkon szereplő szó alapján melyik csoportba tartozik.	Fogaljak helyet annál az asztalnál, ahová a papírcsík alapján tartoztok!	Ismeretek megszilárdítása	Egyéni munka	Feladatmegoldás	A csoportnevek táblái (Melléklet 2.)	-
3–4.	Irányítja az ellenőrzést. Elmagyarázza az óra menetét és a tanulói feladatokat.	A tanulók önállóan ellenőrzik munkájukat, szükség esetén másik csoportba ülnek.	Ellenőrizték munkátokat a kivetítő alapján! Az óra során a most kialakult csoportokban fogtok dolgozni, a csoportok munkáját pontozni fogom. Jegyezzétek meg, hogy milyen színű papírcsík alapján kerültetek a csoportba! A zöld tanulók ügyeljenek arra, hogy ne legyen túl nagy zaj, mert a hangoskodásért pontlevonás jár!	Részösszefoglalás, ellenőrzés	Frontális munka	Tanári magyarázat	Laptop, projektor, tábla Táblázat a pontázáshoz (Melléklet 3.)	2. dia
4–7.	Kijelöli a feladatot.	Mindenki önállóan elvégzi a kivetítőn látható műveletet, megfogalmazza a megfelelő szabályt.	A kivetített szavak között keressétek meg a sajátotokat, végezzétek el a kijelölt műveletet, majd fogalmazzátok meg a szavatokra vonatkozó szabályt!	Ismeretek alkalmazása (helyesírás)	Egyéni munka	Feladatmegoldás	Laptop, projektor, tábla	3. dia
7–13.	Javítja a hibákat. Feljegyzi a csoportok pontszámait.	Minden tanuló elmondja saját munkájának az eredményét. A kék tanulók számolják a pontokat.	Ellenőrizzük a feladat megoldását! A kék tanulók számolják össze, hogy hány helyesen írt szó és jól megállapított szabály született a csoportban!	Ellenőrzés (helyesírás)	Frontális munka	Megbeszélés	Laptop, projektor, tábla	4–7. dia
13–20.	Kijelöli a feladatot. Minden tanulónak	A csoportok közösen alkotnak szöveget.	A csapatok nevét jelölő táblák hátoldalán egy-	Ismeretek gyakorlása	Csoportmunka	Feladatmegoldás	Laptop, projektor, tábla	8. dia

	kiosztja az előző feladat helyes megoldásait tartalmazó osztólapot.		egy szövegtípus megnevezését olvashatják. Írjatok közösen a szövegtípusnak megfelelő szöveget úgy, hogy felhasználjátok valamennyi csapattag szavát!	(kommunikáció)			osztólap (Melléklet 4.)	
20–24.	Javítja a hibákat. Feljegyzí a csoportok pontszámait.	A piros tanulók felolvassák a kész szövegeket. A többi csoport megoldja a feladatot.	Minden csoportból a piros tanulók olvassák fel a kész szövegeket! A többi csoport találja ki, milyen szövegtípust hall!	Ellenőrzés (kommunikáció, helyesejtés)	Egyéni munka	Megbeszélés, feladatmegoldás		-
24–25.	Kérdést tesz fel. Feljegyzí a megoldásért az egyik csoportnak járó pluszpontot.	Válaszolnak a kérdésre.	Mi volt a közös az elhangzott szövegekben?	Részösszefoglalás	Frontális munka	Feladatmegoldás	Laptop, projektor, tábla	9–10. dia
25–29.	Kijelölí a feladatot.	A csoportban megoldják a feladatot.	A kapott újságcikkrészletekben keressétek meg a hibásan írt idegen szót, és ugyanígy, hibásan írjátok fel a sárga kártyára!	Ismeretek alkalmazása (helyesírás)	Csoportmunka	Feladatmegoldás	Újságcikk részletek, sárga kartonkártyák (Melléklet 5.)	-
29–30.	Kijelölí a feladatot.	Megvalósítják a feladatküldést, közösen megoldják a kapott feladatot.	Adjátok át a kártyát a töletek balra eső csoportnak! Javítsátok a hibát a kapott kártyán!	Ismeretek alkalmazása (helyesírás)	Kooperatív munka, feladatküldés	Kooperatív tanulás, feladatküldés		-
30–32.	Javítja a hibákat. Feljegyzí a csoportok pontszámait.	A sárga tanulók elvégzik a feladatot.	A sárga tanulók ragasszák fel a táblára a kijavított kártyákat! Ellenőrizzük a megoldást!	Ellenőrzés (helyesírás)	Frontális munka, egyéni munka	Megbeszélés	Laptop, projektor, tábla	11–15. dia
33–38.	Kijelölí a feladatot.	A csoportban közösen megoldják a feladatlapot.	A kapott feladatlapon szereplő szavakat csoportmunkában helyezzétek el a halmazábra megfelelő részén!	Ismeretek alkalmazása (helyesírás)	Csoportmunka	Feladatmegoldás	Feladatlapok (Melléklet 6.)	-
38–40.	Javítja a hibákat. Feljegyzí a csoportok	Tanári felszólítás alapján elmondják,	Ellenőrizzük a munkátokat! A lila	Ellenőrzés (helyesírás)	Frontális munka, egyéni	Megbeszélés	Laptop, projektor, tábla	16. dia

	pontszámait.	hogyan melyik szó hová került.	tanulók számolják meg, hány szó került a megfelelő helyre!		munka			
40–42.	A táblára összefoglaló vázlatot készít.	Jelentkezés alapján összefoglalják a tanultakat.	A narancssárga tanulók számítsák ki a csoport összpontszámát! Közben foglaljuk össze, mit tanultunk az idegen szavak helyesírásáról!	Összefoglalás	Frontális munka	Megbeszélés	Tábla, kréta	
42–44.	Kijelöli a házi feladatot.	Lejegyzik a házi feladatot.	Házi feladatként válasszátok ki az egyik szóhalmazt, keressétek meg minden szó magyar megfelelőjét! Írjatok két könyvismertetést: az egyikben az idegen szavakat, a másikban pedig magyar megfelelőjüket használjátok! Fogalmazzatok meg, milyen elvet kell követnünk az idegen szavak használata közben!	Házi feladat (helyesírás, grammatika, kommunikáció)	Frontális munka	Házi feladat	Laptop, projektor, tábla	17. dia
44–45.	Szóban értékeli az órai munkát, a legtöbb pontot gyűjtő csoport tagjainak 5-ös osztályzatot ad.		Értékeljük a közös órai munkát!	Értékelés	Frontális munka	Megbeszélés	Kitöltött táblázat a csoportmunka értékeléséről (I. Melléklet 3.)	-

A melléklet tartalma:

Melléklet 1: Papírcsíkok a csoportalakításhoz

Melléklet 2: A csoportnevek táblái

Melléklet 3: Táblázat a pontozáshoz

Melléklet 4: Osztólap

Melléklet 5: Részletek az újságcikkekből

Melléklet 6: Feladatlap

Melléklet 1.

Glasgow (-val/-vel)

Shakespeare (-val/-vel)

show (+ elem)

homepage (+ tervezés)

Bonn (-val/-vel)

Romeo (-t)

merlot (+ csepp)

cowboy (+ tanfolyam)

Malmö (-ból/-ből)

bacon (+ szelet)

bestseller (+ illusztráció)

Rio de Janeiro (-n)

Paris (-val/-vel)

curry (+ por)

businessman (+ képzés)

Milánó (-i)

Ophelia (-s)

farfalle (+ főzés)

make-up (+ készítés)

Melléklet 2.

Álláshirdetés

Földrajz nevek

Filmajánló

Személynevek

Reklám

**Egyszerű szavak
(nem személynevek)**

Hír

Összetett szavak

Melléklet 3.

	Toldalékolás / Összetett szavak							
	Helyesírás	A szövegtípusnak megfelelő forma	Idegen szó megtalálása	Idegen szó javítása	Hangjelölés	😊	☹️	Összesen
A földrajzi nevek csoportja								
A személynevek csoportja								
Az egyszerű szavak csoportja								
Az összetett szavak csoportja								
Az osztály pontszáma								

Melléklet 4.

Az idegen szavak helyesírása

Földrajzi nevek toldalékolása

Glasgow + *-val/-vel* = Glasgow-val

A szó végén hangérték nélküli betű van.

Bonn + *-val/-vel* = Bonn-nal

Kettőzött betűvel végződik, és hozzá azonos betűvel kezdődő toldalék járul.

Rio de Janeiro + *-n* = Rio de Janeirón

Toldalékolásnál az *-a*, *-e*, *-o*, *-ö* hangzó megnyúlik, a toldalékokat egybeírjuk az idegen szavakkal.

Malmö + *-ból/-ből* = Malmöből
toldalékokat egybeírjuk az idegen szavakkal.

Toldalékolásnál az *-a*, *-e*, *-o*, *-ö* hangzó megnyúlik, a

Milánó + *-i* = milánói

Magyarosan írt, egyelemű földrajzi név.

Személynevek toldalékolása

Shakespeare + *-val/-vel* = Shakespeare-rel

A szó végén hangérték nélküli betű van, az utolsó ejtett mássalhangzóhoz hasonul a *-v*.

Romeo + *-t* = Romeót

Toldalékolásnál az *-a*, *-e*, *-o*, *-ö* hangzó megnyúlik, a toldalékokat egybeírjuk az idegen szavakkal.

Paris + *-val/-vel* = Parisszal

A *-v* az utolsó ejtett msh.-hoz hasonul.

Ophelia + *-s* = opheliás

Toldalékolásnál az *-a*, *-e*, *-o*, *-ö* hangzó megnyúlik, a toldalékokat egybeírjuk az idegen szavakkal.

Egyszerű előtagú összetett szavak

show + elem = show-elem

A szó végén hangérték nélküli betű van.

merlot + csepp = merlot-csepp

A szó végén hangérték nélküli betű van.

bacon + szelet = baconszelet

Az utolsó betű a magyarban megszokott hangértékkel bír.

curry + por = currypor

Az utolsó betű a magyarban megszokott hangértékkel bír.

farfalle + főzés = farfallefőzés

Az utolsó betű a magyarban megszokott hangértékkel bír.

Többszörösen összetett szavak

homepage + tervezés = homepage-tervezés

Az utolsó kiejtett hangot a magyar írás-rendszerben szokatlan betűegyüttes jelöli

cowboy + tanfolyam = cowboytanfolyam

Az utolsó betű a magyarban megszokott hangértékkel bír.

bestseller + illusztráció = bestseller-illusztráció
businessman + képzés = businessmanképzés

Nyolc kiejtett szótagból álló többszörösen összetett szó.
Az utolsó betű a magyarban megszokott hangértékkel bír, öt kiejtett szótagból áll.
make-up + készítés = make-up készítés
Az idegen szó kötőjelet tartalmaz, ezért az utótagot különírjuk.

Melléklet 5.

A néző szemében ott a diadal, a szépség pedig amúgy is adott: *A család kicsi kincse* harapós szarkazmussal számol le a teljesítménydrukkal, más szempontból közelít a veszteség fogalma felé, és szelíden ünnepli az individualizmushoz való jogot. Ehhez képest a sors ironiájának tekinthető, hogy még a siker is ezt a bájos filmet igazolja: a hollywoodi forgalmazók szinte öltre mentek a Sundance fesztivál kedvéért, amely a harmadik legnézettebb film lett Amerikában.

(Cinema, 2007. február)

A mai internetes világban mindegy, hogy az ember hol tartózkodik, de kell egy cím, ahová a posta érkezik, és felveszik a telefont – magyarázza Ninausz. Partnercége, a Gartner informatikai elemző presztízse is megköveteli, hogy jól hangzó címük legyen, ugyanakkor az Infomark még nem növekedett akkorára, hogy szükség legyen egy önálló, fényűző iroda kibérlésére és több asszisztens alkalmazására. A virtuális iroda olyan vállalkozóknak segít, akiknek nem szükséges fizikailag ott lenni a telephelyükön, s általában elegáns levélcímet kínál a város központjában, egy tényleg létező csupa üveg, exkluzív irodaházban.

(Figyelő 2007. 5. sz.)

A számolás annyiból is egyszerű, hogy a feltételek azonosak: az itthon és az **Únióban** megvásárolt új autó nettó értékéhez azonos módon számított áfát (az olcsóbb autóhoz alacsonyabb összegű áfa társul), fix összegű regisztrációs adót és forgalomba helyezési költséget kell hozzátenni; vám az egységes piacon nincs.

(Autó k2ttő 2005. 2. sz.)

A fokozatosan bővülő **szervíz** feladata a Bosch által gyártott termékek javítási hátterének biztosítása volt. Rövid időn belül minden gyártószalagról legördülő jármű szériatartozéka lesz a blokkolásgátló, a légzsák és egy sereg - a jármű utasainak kényelmét és biztonságát szolgáló - intelligens elektronikus berendezés.

(Autó k2ettő 2005. 11. sz.)

Melléklet 6.

Rövid magánhangzó

Hosszú magánhangzó

Egy mássalhangzó

Kettőzött mássalhangzó

_nió
a_arátus
a_asé
baci_us
banke_
bojko_
bri_iáns
dile_áns
diszk_
dzs_sz
dzsi_
fot_riporter
kaszka_r
kil_méter
men_
monogra_
na_v
parf_m
ra_ia
ra_inált
vide_
zs_ri